

Beantwoording technische vragen jaarstukken 2024

Technische vragen fractie BBB: vraag 1 t/m 18

Technische vragen fractie Christen Unie – SGP – vraag 19 t/m 40

Technische vragen fractie PVV – vraag 41 t/m 48

Technische vragen fractie CDA – vraag 49 t/m 64

Technische vragen fractie VVD – vraag 65 t/m 69

Nr.	Vraag	Antwoord
01	P6 Op welke termijn wordt de vergunningprocedure Rendac en Amer opgepakt?	De bedrijven zijn zich aan het beraden en informatie aan het verzamelen om te komen tot het indienen van een aanvraag.
02	P6 door de geopolitiek situatie bent u ingegaan op veel zaken. Productie van voedsel is ook een economische activiteit die mogelijk gevaar loopt. Klopt het dat voedselzekerheid niet is meegenomen in programma 5? In programma 7(p7) lezen we uitsluitend over afbraak van voedselproductie waarmee de voedselzekerheid in het geding komt	(programma 5) Vanuit de Innovatiecoalitie Eiwittransitie bouwen wij samen met de BOM en REWIN aan het ecosysteem Scale Up Plant Brabant. Hierin verbindt EKT Brabantse bedrijven waar via biotechnologie (proces technologie) zoals (precisie)-fermentatie, extractie, distillatie, extrusie en scheiding, plantbased food-ingredients worden gewonnen uit voedselreststromen en gewassen. Interessante start- en scale-ups worden actief benaderd aan te sluiten bij ons ecosysteem en zich waar mogelijk te vestigen in onze Provincie. In de Uitvoeringsagenda EKT 2024-2027 kunt u de Scale Up Plant-alinea vinden op pagina 39 onder Missie 3 Voedselketens in harmonie met omgeving en klimaat. Via biotechnologie produceren ook onze Brabantse bedrijven, op een veilige, efficiënte manier voedsel en voedingswaarde. Net als in Den Haag en in Europa onderkennen wij het belang van biotechnologie onderkend voor autonomie, concurrentievermogen en duurzaamheid. Zie hiervoor de onlangs uitgebrachte 'Kabinetvisie op Biotechnologie 2025-2040' en de ophanden zijnde 'European Biotech Act' vanuit de Europese Commissie. (Programma 7) "Voedselproductie en -zekerheid zijn belangrijke onderdelen van het programma Landbouw en Voedsel (7), zoals ook blijkt uit de Uitvoeringsagenda, onder meer uit het doel 'Economisch toonaangevend in Europa'. Zoals eerder aangekondigd komen wij in de loop van 2025 met een voorstel voor een Brabantse voedselstrategie om dit onderwerp met uw staten nader uit te werken."

Nr.	Vraag	Antwoord																																																							
03	p4 Kunt u een overzicht geven van de Beethoven gelden? In de jaarstukken wordt eerst gesproken over “.... ook het project Beethoven vormde een belangrijke mijlpaal. Hierin is afgesproken dat we samen met het Rijk en de Brainportregio € 2,5 miljard investeren in woningbouw, mobiliteit, talentontwikkeling en netcongestie.” Vervolgens wordt er alleen over bereikbaarheid gesproken. Hoeveel van de Beethoven gelden gaan er naar netcongestie, woningbouw en talentontwikkeling?	<table><tr><th>Maatregelen (x mln €)</th><th>Bedrag</th><th>Rijksbijdrage</th><th>Regionale bijdrage</th><th>Provinciale bijdrage</th></tr><tr><td>Mobiliteit</td><td>1.058</td><td>718</td><td>340*</td><td>113,33**</td></tr><tr><td>Multimodale Knoop (MMK)</td><td>198</td><td>145</td><td>53</td><td></td></tr><tr><td>HOV4</td><td>157</td><td>87</td><td>70</td><td></td></tr><tr><td>HWN/OWN A2/N2 (incl Brainportlijn)</td><td>503</td><td>415</td><td>88</td><td></td></tr><tr><td>KTM2</td><td>200</td><td>71</td><td>129</td><td></td></tr><tr><td>Wonen</td><td>425</td><td>212,5</td><td>212,5</td><td>0</td></tr><tr><td>Regeling versnelling woningbouw</td><td>245</td><td>122,5</td><td>122,5</td><td></td></tr><tr><td>Gebiedsbudget NOVEX (Fellenoord en HOV4)</td><td>180</td><td>90</td><td>90</td><td></td></tr><tr><td>Talent</td><td>1.027</td><td>802</td><td>157,5**</td><td>0</td></tr><tr><td>Totaal tot 2030</td><td>2.510</td><td>1.732,50</td><td>710</td><td></td></tr></table> * Bij BO MIRT van 6 november 2024 zijn afspraken tussen Rijk en regio gemaakt over de financiële- en risicoverdeling voor de mobiliteitsmiddelen Beethoven. ** Het provinciale aandeel in de regiobijdrage is € 113,33 mln. (1/3). Op basis van de statenmededeling plus n.a.v. de bovenstaande BO-MIRT-afspraken wordt de provinciale bijdrage geraamd op de meerjarige begroting van de provincie. *** aanvullend vraagt dit nog een bijdrage van 67,5 mln voor onderwijsinstellingen van overige regio's in Nederland, die ook een deel van deze groei opvangen.	Maatregelen (x mln €)	Bedrag	Rijksbijdrage	Regionale bijdrage	Provinciale bijdrage	Mobiliteit	1.058	718	340*	113,33**	Multimodale Knoop (MMK)	198	145	53		HOV4	157	87	70		HWN/OWN A2/N2 (incl Brainportlijn)	503	415	88		KTM2	200	71	129		Wonen	425	212,5	212,5	0	Regeling versnelling woningbouw	245	122,5	122,5		Gebiedsbudget NOVEX (Fellenoord en HOV4)	180	90	90		Talent	1.027	802	157,5**	0	Totaal tot 2030	2.510	1.732,50	710	
Maatregelen (x mln €)	Bedrag	Rijksbijdrage	Regionale bijdrage	Provinciale bijdrage																																																					
Mobiliteit	1.058	718	340*	113,33**																																																					
Multimodale Knoop (MMK)	198	145	53																																																						
HOV4	157	87	70																																																						
HWN/OWN A2/N2 (incl Brainportlijn)	503	415	88																																																						
KTM2	200	71	129																																																						
Wonen	425	212,5	212,5	0																																																					
Regeling versnelling woningbouw	245	122,5	122,5																																																						
Gebiedsbudget NOVEX (Fellenoord en HOV4)	180	90	90																																																						
Talent	1.027	802	157,5**	0																																																					
Totaal tot 2030	2.510	1.732,50	710																																																						

Nr.	Vraag	Antwoord
		Voor netcongestie en innovatievermogen zijn in het Beethovenpakket geen financiële afspraken gemaakt. De provincie draagt in financiële zin alleen bij in de mobiliteitsmiddelen (besluitvorming BO MIRT 2024, regiobijdrage 1/3).
04	In de jaarrekening 2024 is behoorlijk onderbesteding op mobiliteits-ontwikkeling en is er een totaal verschil van 21.263.000 (pagina 109) Wat is de reden van deze onderbesteding?	Verderop op pagina 109 en 110 worden de verschillende oorzaken van de onderbesteding toegelicht. De belangrijkste oorzaken zijn: de late besluitvorming over de inzet van het restbudget SmartwayZ.NL voor het werkprogramma 2025-2027, niet benutte deel van de bijdrageregeling Smart Mobility A67 en een ander bestedingsritme over de jaren bij gemeenten in het kader van de bijdrageregeling Regionale Mobiliteitsprogramma's (RMP's).
05	P 33 Het aantal gerealiseerde ha Natte Natuurparel is lager dan vooraf geschat. Hoeveel ha is er minder gerealiseerd dan gedacht? In het overzicht wordt gesproken van hectares buiten natte natuurparel waar maatregelen voor het vasthouden van water zijn getroffen. Aan wat voor soort maatregelen moeten we dan denken in relatie tot de 13.000 ha die men nastreeft in 2025? Inmiddels is zichtbaar in welke gebieden bossen langdurig onder water hebben gestaan. Dit komt mede door het feit dat de hevige regenval niet tijdig kon worden afgevoerd. Wat gaat de provincie doen met deze bosgebieden?	A) Het gaat om 170 ha minder. B) Het gaat deels om vergelijkbare maatregelen als binnen de natte natuurparels, namelijk maatregelen om water vast te houden en waterstanden te verhogen in de omgeving van de natte natuurparels. Daarnaast kunnen maatregelen gericht zijn op het verminderen van grondwateronttrekkingen in de omgeving van een natte natuurparel. C) Het beheer van bosgebieden is geen taak van de provincie, maar van de eigenaren (veelal terreinbeherende organisaties).
06	P 44 Het NNB blijft in zijn geheel planologisch beschermd. Kunt U uitleggen wat U daarmee bedoelt, en dat tevens voorzien van enkele voorbeelden? Gebiedsgerichte Aanpak. In ruim 100 gebieden wordt gewerkt aan de uitvoering van de groene en blauwe opgaven met perspectief voor de landbouw. Kunt U aangeven wat de perspectieven zijn voor de landbouw?	Dat wil zeggen dat het Natuurnetwerk niet aangetast kan of mag worden. Dit geldt zowel direct als indirect. Waar de aanduiding NNB is vastgelegd in bestemmingsplannen of Omgevingsplannen mag dus bijvoorbeeld niet gebouwd worden, of wegen worden aangelegd. Indirecte aantasting door licht of geluid zijn ook niet toegestaan, zoals door bijvoorbeeld straatlantaarns. Het gehele Natuurnetwerk kent dezelfde planologische bescherming conform de artikelen 5.30 & 5.31 van de Omgevingsverordening Noord-Brabant. Hierin wordt geen onderscheid gemaakt tussen Natuurnetwerk Nederland (NNN) of Natuurnetwerk Brabant (NNB). Het komt er dus in feite op neer dat wanneer iets is aangeduid als NNB; er alleen natuur mag zijn. Recreatief medegebruik van het NNB, bijvoorbeeld wandelen, fietsen of de hond uitlaten, is wel toegestaan.

Nr.	Vraag	Antwoord
	Realisatie ecologische verbindingzones. De realisatie blijft achter bij de prognose onder andere door stijgende kosten. Kunt U ons aangeven wat deze stijgende kosten dan zijn? Over welke bedragen praten we dan betreft stijging in 2024?	In het beleidskader Landbouw & Voedsel 2030 vindt u de transitiepaden die we zien voor de landbouw in Brabant. Landbouw is en blijft een belangrijke functie Noord-Brabant. In de GGA-gebieden ligt een transitie richting meer extensieve en natuurinclusieve vormen van landbouw het meest voor de hand. In de gebieden zelf is het maatwerk. We werken hier, met elkaar en kijkend naar de opgaven ten aanzien van water en natuur, aan een inrichtingsplan. Met lange termijn oplossingen voor de blijvende agrarisch ondernemers, in balans met water en natuur en met een renderende bedrijfsvoering. Hierbij worden eigenaren en ondernemers betrokken. De stijgende kosten worden veroorzaakt door toenemende grondprijzen en door inflatie. De marktwaarde van de grond wordt bepaald op basis van taxaties door twee onafhankelijke taxateurs. In de periode 2022-2024 zijn de gemiddelde kosten voor aankoop van grond in Noord-Brabant gestegen van € 80.000 naar € 105.000 per hectare.
07	P 51. In 2022 is 10% van het aantal ha N2000 onder de KDW terecht gekomen. In het hoofdlijnenakkoord wordt uitgegaan van een KDW 1 ipv 0,007. Wat wordt dan het % N2000 gebied dat onder de KDW komt?	Het is niet volledig duidelijk wat precies bedoeld wordt met het uitgaan van een KDW 1 ipv 0,007. Indien de vragensteller doelt op een mogelijke invoering van een rekenkundige ondergrens van 1 mol/ha/jr., dan kan gesteld worden dat de invoering hiervan niet zal leiden tot een verhoging van het percentage ha N2000 onder de KDW.
08	P 82. Het is voor een flink aantal ondernemers moeilijk om het perspectief te blijven zien/ Dit heeft ook zijn weerslag op een aantal werkzaamheden binnen dit programma, zoals bij innovatie van stalsystemen, het heeft zijn weerslag op de medewerkers die indirect werken, met de betreffende ondernemer. Zou U deze alinea kunnen verwoorden met een aantal praktijkvoorbeelden? Waar ligt de weerslag op de medewerkers?	Bijvoorbeeld doordat er geen vergunningen verleend kunnen worden voor innovatieve stalsystemen en bij projecten die zijn bedoeld om ondernemers te ondersteunen waar nu geen vooruitgang in zit. Het is voor medewerkers die ondernemers vooruit willen helpen ook lastig dat dit niet lukt op dit moment. Ook ondernemers waar al sinds lang een nauwe samenwerking mee is verliezen soms zicht op perspectief, dat heeft ook zijn weerslag op de medewerkers die actief zijn in de samenwerking.
09	P 72. + P7 AIH U geeft aan dat er een concessie laadinfra verleend is voor de periode 2024-2028. Kunt U aangeven welke Brabantse gemeenten hier niet aan deelnemen en	De volgende negen Brabantse gemeenten nemen om voor hen moverende redenen heden niet deel aan de concessie laadinfra die verleend is voor de periode 2024-2028: Altena, Breda, Cranendonck, Dongen, Halderberge, Loon op Zand, Rucphen, Waalre en Woensdrecht. In de regel is de motivatie om niet deel te

Nr.	Vraag	Antwoord
	wat hun motivatie hierin is. En in hoeverre is er in deze concessie het belang van de Burger met een EV meegenomen op het gebied van betaalbaarheid	nemen dat de opgave tot op heden in de betreffende gemeente relatief klein is en/of de overtuiging dat concurrentie van meerdere aanbieders 'in de straat' zorgt voor de laagste prijs voor de EV-rijder. De betaalbaarheid voor de EV-rijder in deze concessie wordt in belangrijke mate bepaald door de schaal ervan. De inspanningen van de provincie hebben ertoe geleid dat 90% van de Brabantse en Limburgse gemeenten deelnemen en er dus schaalvoordelen behaald worden. Bovendien is de concessie gegund op basis van de beste prijs-kwaliteitverhouding.
10	P 72 Hier wordt gesproken over net schaarste. Kunt U aangeven hoeveel elektrische energie er in 2023 en in 2024 over deelenetten in Brabant getransporteerd is. En hoeveel uren er nog transport ruimte was op deze deelenetten in 2023 en 2024. En hoeveel geïnvesteerd is door Enexis en Tennet in het Brabantse elektriciteitsnet in 2023 en 2024.	De netbeheerders geven aan dat de vraag over transport van energie (elektriciteit en gas) en beschikbare transportcapaciteit niet met een enkel getal te beantwoorden is. Voor Enexis geldt dat de totale investeringen in Brabant in 2023 418 mln. euro bedroegen en in 2024 523 mln. euro. TenneT heeft meer tijd nodig om de investeringen naar provincie uit te splitsen. Zodra deze gegevens voor Brabant beschikbaar zijn, delen wij deze met uw Staten.
11	P 73 en 74 De indicatoren Wind op land en de maatwerkoplossingen per RES-regio zijn niet ingevuld. Kunt U deze gegevens (doelen en uitgevoerd) verstrekken. (De UA Energie is eind 2024 opgesteld)	In het kader van de afspraken Wind op Land 2020 (waar deze indicator op doelt), moest er landelijk in 2020 een vermogen van 6000 MW wind op land operationeel zijn, waarvan 470,5 MW in de provincie Noord-Brabant. Deze doelstelling van 6000 MW is niet gehaald in 2020. Het rijk heeft toen de provincies de verplichting opgelegd om het deel van de provinciale opgave dat nog niet gehaald was, te verdubbelen. Deze verdubbeling mocht techniekneutraal, bijvoorbeeld met zonne-energie, worden uitgevoerd. Eind 2022 is de landelijke opgave van 6000 MW wind op land alsnog gehaald. Op basis van de monitor Wind op land 2024 (die op 12 mei as. wordt gepubliceerd) kan worden geconstateerd dat er op 31 december 2024 een vermogen van 423 MW operationeel was en dat er nog circa 240 MW in de pijplijn zit. Dit vermogen geeft invulling aan de RES-doelstellingen en staat gelijk aan 1,172 MWh wind op land in Brabant. Ondanks dat er nog steeds jaarlijks een monitor Wind op land wordt opgesteld, vindt monitoring van de RES'en en RES-afspraken via NPRES en de RES'en zelf plaats. Zie hiervoor ook de Begroting 2024, pagina 72.

Nr.	Vraag	Antwoord
		Ten aanzien van maatwerkoplossingen, deze indicator is (net als de vorige indicator) met de vaststelling van de Uitvoeringsagenda Energie vervallen/gewijzigd. In de Begroting 2024 zijn deze indicatoren ook van een PM voorzien (pagina 72).
12	P 76 Betreft de wettelijk energiebesparingsplicht bij de 370 bedrijven die onder bevoegd gezag van de provincie vallen. We lezen hier 2x de waarde van de indicator van 100% We hebben als BBB vragen wat hier eigenlijk gepresenteerd wordt. De indicatoren vallen onder de rode hoofdkop ‘Wat hebben we daarvoor gedaan?’ Kunt U bevestigen dat al deze 370 bedrijven in 2024 gecontroleerd zijn en tijdig alle maatregelen zijn getroffen?	De indicatoren hebben betrekking op een project uit de voorgaande cyclus over de jaren 2020 – 2024. Het gaat om 132 energierelevante* bedrijven. 100% van de bedrijven is in 2023 gecontroleerd. In 2024 treffen alle gecontroleerde bedrijven maatregelen of voldoet. *Toelichting: De definitie voor energierelevant o.b.v. de regels pre-Omgevingswet: Bedrijven waarvoor op 1-1-2023 1. GS bevoegd gezag is voor het aspect energie (dus geen broeikasgas-installaties/ETS) én 2. géén landelijke energieconvenanten zijn afgesproken (dus geen, al dan niet voormalige, MJA-bedrijven;) én 3. die niet zijn aan te merken als “kleinverbruiker” (verbruik < 50.000 kWh en < 25.000 m3 a.e.) maar 4. waarvan de omgevingsvergunning voor wat betreft het aspect energie is geactualiseerd.
13	P 78 Kunt U hier ook de PM waarden verstrekken (wat als doel is opgenomen in de UA Energie en wat er gerealiseerd is in 2024.)	In de toelichting onder de tabel is aangegeven dat deze indicator uiteindelijk niet is opgenomen in de Uitvoeringsagenda Energie 2024-2027, er zijn hiervoor geen streefwaarden bepaald, waardoor verantwoording hierop niet mogelijk is.
14	P 83. Bij hoeveel van de 33 deelnemers aan de real time meten pilot is in 2024 al daadwerkelijk gemeten en wat zijn de eerste resultaten?	Bij 4 van de 33 deelnemers zijn de metingen formeel per 1 december 2024 gestart. Het is nog te vroeg om resultaten te delen. De stand van zaken begin mei 2025: bij 32 deelnemers is meetapparatuur geïnstalleerd. De laatste installatie is ook in mei gepland.
15	P 86 Landbouw innovatie brabant indicator. 42 projecten zijn ondersteund, hoeveel daarvan zijn succesvol afgerond en hoeveel zijn er na afronding zelfstandig verder gegaan? Is ook inzichtelijk hoeveel van de projecten van 2023 succesvol zijn afgerond en hoeveel er daarvan zelfstandig zijn verder gegaan?	Er is in 2024 een bijdrage geleverd aan 39 projecten (afwijking met 42 doordat 3 projecten zijn doorgeschoven naar 2025). Het gaat om 10 lopende meerjarige projecten en 29 nieuwe projecten met een innovatieve impuls van ruim vijf miljoen euro. In totaal zijn in 2024 37 projecten afgerond. Het overgrote deel van deze LIB-projecten zijn succesvol afgerond en gaan zelfstandig verder. Een vergelijkbaar beeld geldt voor 2023, met steun aan 39 projecten waarvan 21 afgerond. Cijfers over het aantal succesvolle projecten en die zelfstandig verder gaan zijn niet goed te genereren omdat landbouwinnovaties er gemiddeld 10 jaar over doen om breed in de praktijk en door de markt/ maatschappij te worden opgenomen. LIB-projecten scoren zeer goed op succes en vervolg omdat ze sterk gedreven zijn door veelal landbouw-ondernemers zelf. Dit

Nr.	Vraag	Antwoord
		alles blijkt uit de 4-jaarlijkse externe LIB-evaluaties zoals die van 2023 en 2018 door o.a. hoogleraren. Hoe dit werkt in de praktijk en voor de langere termijn is geïllustreerd in het LIB-jubileumboek en de LIB-jaarverslagen (zie LIB-website , 2024 en voorgaande jaren onder 'archief') en die zijn gedeeld met PS.
16	P 87. Begeleiden naar natuur inclusief. Hoeveel van de 98 gereed gemelde businessplannen zijn ook daadwerkelijk uitgevoerd?	De businessplannen zijn een service voor de ondernemer en een hulpmiddel voor hem/haar en de coach. We vragen ondernemers niet om over voortgang van de uitvoering te rapporteren. De plannen zijn wel een harde onderlegger onder de grondregeling Natuurinclusieve Landbouw. Dan worden er, als onderdeel van de langjarige pachtrelatie die we met elkaar aan gaan, afspraken over de uitvoering gemaakt (incl. handhaving).
17	P 88 Omschakeladviezen biologische landbouw? Hoeveel van de ruim 40 adviesgesprekken leidt uiteindelijk tot omschakeling naar biologisch? Hoeveel biologische bedrijven zijn er in 2024 bijgekomen in Brabant, dus zowel de bedrijven met als zonder adviesgesprek?	De omschakeladviezen zijn een belangrijk startpunt, maar in de hele omschakeling naar biologisch maar een beperkte factor. Omschakeling grijpt sterk in op de bedrijfsvoering. We kunnen hierdoor geen directe koppeling leggen tussen het advies en het aantal omgeschakelde bedrijven. Aantallen omgeschakelde bedrijven worden niet per provincie bijgehouden door het CBS, er wordt wel gemonitord op areaal.
18	P 88 Aanpak piekbelasting? Streefwaarde voor ondersteunde veehouders voor LBV en LBV+ staat op 500, stond deze ook als zodanig in de begroting of is deze aan de hand van de LBV en LBV+ aanmeldingen toegevoegd?	Vanwege de vrijwilligheid in deelname aan de regelingen en het feit dat bij aanvang van het traject nog niet alle regelingen bekend en opgesteld waren, was het lastig in te schatten hoeveel ondernemers een beroep zouden doen op zaakbegeleiding. De inzet van zaakbegeleiders in Brabant wordt door de provincie georganiseerd in samenwerking met en met financiering van het ministerie van LVVN. Daarop is in overleg met het ministerie besloten een ruime marge te hanteren als doelgroep potentieel zodat iedere ondernemer die een verzoek om ondersteuning doet, met zorgvuldigheid en kwaliteit geholpen kan worden.
19	(pagina 4) Het project Beethoven vormde een belangrijke mijlpaal. Hierin is afgesproken dat we samen met het Rijk en de Brainportregio 2,5 miljard investeren in woningbouw, mobiliteit, talentontwikkeling en netcongestie. Kunnen we een 3D-presentatie krijgen van alle plannen rondom het Beethovenproject?	Er is geen 3D-presentatie beschikbaar van alle plannen rondom Beethoven. Het uitvoeringsprogramma BO Brainport geeft een overzicht van alle projecten die onder de Brainportdeal en het Beethovenconvenant worden uitgewerkt. Dit uitvoeringsprogramma ontvangt PS binnenkort via een memo gedeputeerde. De MRE werkt op dit moment aan de ontwikkeling van een digital twin dat de ruimtelijke ordening gaat ondersteunen door beleidsdoelen, ruimtelijke data en strategische opgaven visueel en inhoudelijk te koppelen. Deze digital twin is in ontwikkeling. Daarnaast wordt in 2025 het MIRT-onderzoek verstedelijking en bereikbaarheid Brainport geactualiseerd (lopend onderzoek). Deze actualisatie zal leiden tot nieuw kaartmateriaal (2D). De resultaten van deze actualisatie worden in het najaar van 2025 openbaar.

Nr.	Vraag	Antwoord
20	(pagina 4) Wat betreft de stedelijke gebiedsontwikkeling is onder meer de Fellenoord B.V. opgericht. - Kunt u aangeven hoeveel geld van de provincie hiermee gemoeid is? De provincie is voor 50% aandeelhouder, maar hoe werkt dat financieel? - Is Fellenoord B.V. een commerciële vastgoedontwikkelaar? - Waarom is gekozen voor deze naam terwijl er ook een Fellenoord V B.V. bestaat? Leidt dat niet tot verwarring?	- Ontwikkelingsmaatschappij Gebiedsontwikkeling Fellenoord B.V. ("Fellenoord B.V.") heeft op basis van de businesscase eind 2022 een ingecalculeerd tekort van €26,1 mln. Het betreft hier dus een vooraf ingecalculeerd en afgedekt mogelijk tekort voor de provincie Noord-Brabant van € 13,05 mln. Daarnaast heeft de provincie Noord-Brabant een risicovoorziening van € 15,05 miljoen getroffen, omdat gedurende de periode risico's bestaan die zich kunnen voordoen zoals extra vertraging, stijging bouwkosten etc. Zie Statenvoorstel 71/22A. Herzieningen van de businesscase in de afgelopen jaren, hebben niet geleid tot een aanpassing van het tekort of het financiële risico op het project. - Nee, Fellenoord B.V. heeft twee publieke aandeelhouders en krijgt als taak de gebiedsontwikkeling Fellenoord te realiseren door sturing te geven op de herontwikkeling van het gebied en de realisatie van de ambities en doelen zoals opgenomen in de Ontwikkelvisie Fellenoord-Internationale Knoop XL. - De volledige naam is Ontwikkelingsmaatschappij Gebiedsontwikkeling Fellenoord B.V., omdat het een ontwikkelingsmaatschappij (besloten vennootschap) is voor specifiek de gebiedsontwikkeling van de wijk Fellenoord in Eindhoven. Deze naam hoeft niet tot verwarring te leiden en de genoemde B.V. is werkzaam in een andere sector.
21	(pagina 4) Ontwikkelingsmaatschappij Ruimte voor Ruimte is oorspronkelijk voor een ander doel opgericht dan waar het nu voor wordt ingezet. Opvallend is dat de cijfers die in de bijlagen bij de jaarstukken worden genoemd afwijken van de cijfers die op de website ruimtevoorruimte.com zijn te vinden. - Hoe kan het dat de cijfers in de bijlage van de jaarstukken afwijken van de cijfers die op de website te vinden zijn? - Speelt de Ontwikkelingsmaatschappij Ruimte voor Ruimte ook een rol bij het Beethovenproject? Zo ja, welke rol?	- Het is ons uit de vraagstelling niet duidelijk op welke cijfers van de website de vraag betrekking heeft. We gaan er van uit dat wordt bedoeld op de totale terugverdienopgave. Ontwikkelingsmaatschappij Ruimte voor Ruimte rekent met een terugverdienopgave van €286 miljoen. In de bijlage van de provinciale jaarrekening wordt een terugverdienopgave van €291,1 miljoen genoemd. Het verschil zit in de (prognose van de) uit te keren stimuleringsbijdragen aan de gemeente. Ontwikkelingsmaatschappij Ruimte voor Ruimte kan met 2916 titels maximaal €291,6 miljoen terugverdienen. - Ontwikkelingsmaatschappij Ruimte voor Ruimte heeft niet direct een rol bij het Beethoven project. Wel kan het zijn dat door de schaa sprong waarvoor het Beethoven project mede is gestart, Ontwikkelingsmaatschappij Ruimte voor Ruimte mede invulling geeft aan woningbouw in die regio.

Nr.	Vraag	Antwoord
22	(pagina 10-11) Van de gerealiseerde bestedingen bestaat de helft (€800 mln.) uit stortingen in reserves en herkomst van bestedingen betreft voor iets meer dan een derde (€620 miljoen) uit onttrekkingen aan reserves. Wat zegt dit over de aard van de begroting van de provincie?	De provincie heeft een hoge reservepositie (spaarpot). De grote uitgavenposten hebben vaak een meerjarig karakter, hier zit regelmatig een reserve achter om de lasten juist over de jaren te kunnen verdelen. Uitgaven ten laste van een reserve worden in de exploitatierekening verantwoord. Als de uitgaven zich voordoen worden de bedragen uit de betreffende reserve onttrokken. Dit zegt weinig over de aard van de begroting, alleen dat veel lasten gedekt worden door reserves.
23	(pagina 19) Volgens het IBT-Dashboard voldoen 3 gemeenten niet op het toezichtgebied Omgevingsrecht en 13 gemeenten slechts gedeeltelijk. Kunt u voor alle gemeenten aangeven waarom zij niet of slechts gedeeltelijk voldoen op dit gebied en wat er naar uw mening nodig is om wel te voldoen?	Algemeen Op het IBT-dashboard voor Omgevingsrecht is voor elke gemeente de toezichtbrief opgenomen. In deze bijlage van de toezichtbrief is aangegeven waarom zij niet of slechts gedeeltelijk voldoen en wat er naar onze mening nodig is om wel te voldoen. De beoordeling van de wettelijke Uitvoering & Handavingsdocumenten omgevingsrecht vindt jaarlijks plaats aan de hand van circa 20 wettelijke bepalingen. Deze hebben betrekking op tijdige bestuurlijke vaststelling en inhoudelijke kwaliteit. De beoordelvingsvragen en -criteria worden jaarlijks, voorafgaand aan de toezichtronde, met de toezichtontvangers gecommuniceerd. De uitkomst voldoet, voldoet gedeeltelijk of voldoet niet is het resultaat van de beoordeling. Om te bepalen of sprake is van actief toezicht wordt ook gekeken naar resultaten van voorgaande jaren. Een score van voldoet niet is direct aanleiding om actief toezicht in te stellen. Het toezichtoordeel is gebaseerd op de volgende criteria: Voldoet De wettelijk verplichte U&H-documenten voldoen aan de eisen en zijn tijdig vastgesteld. Voldoet gedeeltelijk De wettelijk verplichte U&H-documenten voldoen grotendeels aan de eisen en één of meer van die documenten zijn niet later dan één maand te laat vastgesteld. Voldoet niet De wettelijk verplichte U&H-documenten voldoen niet aan de eisen en één of meer van die documenten zijn meer dan één maand te laat vastgesteld.

Nr.	Vraag	Antwoord
		Vraagstelling IBT-dashboard voor Omgevingsrecht 2024 Beoordeling voldoet niet Deze 3 gemeenten zijn direct onder actief toezicht geplaatst omdat zij niet voldoen aan beide criteria inzake kwaliteit (<60%) en tijdigheid. Beoordeling voldoet gedeeltelijk Deze 13 gemeenten voldoen aan het criterium tijdigheid maar scoren minder dan 80% op de criteria kwaliteit. Daarom hebben 11 gemeenten een waarschuwing tot actief toezicht gehad. Maar 2 gemeenten zijn onder actief toezicht geplaatst omdat zij in het voorgaande jaar ook niet hebben voldaan aan het criterium kwaliteit. Bij het toezichtoordeel wordt hoor & wederhoor toegepast. In het vervolgproces vindt daarop regelmatig dialoog plaats met de toezichtontvanger over te nemen acties en termijnen. Voor de volgende beoordelingsronde wordt dan aangestuurd op tijdige vaststelling en voldoen aan de kwaliteitscriteria. Daarmee kan actief toezicht worden opgeheven of voorkomen.
24	Pagina 25 Van de doelstelling om 13.500 woningen te bouwen is slechts 80% gerealiseerd, namelijk 10.800. Is met het oog op uitstel/vertraging van bouwplannen overprogrammering tot 130% toegestaan?	Overprogrammeren is vaak al de praktijk. Zoals ook terug te vinden is in ons Kwartaalbeeld Woningmarkt Noord-Brabant ligt de 'indicator totale plancapaciteit' op 135%. Dat betekent dat het planaanbod 35% hoger ligt dan de benodigde capaciteit, berekend vanuit onze provinciale bevolkings- en woningbehoefteprognose. Overigens betreft het genoemde aantal van 10.800 de netto toename, bruto is er wel meer gebouwd in Brabant. Totaal aantal toevoegingen (bruto) kwam vorig jaar uit op 13.400 (10.600 nieuwbouw + 2.800 toevoegingen anderszins, zoals bijv. de ombouw van kantoren naar woningen). Maar omdat er ook zo'n 1.800 woningen zijn gesloopt en er ca. 800 woningen op een andere manier aan de voorraad zijn onttrokken (bijv. door functieverandering of samenvoeging), is de netto groei uitgekomen op 10.800.
25	Pagina 42 Hoe kan het dat per abuis een bedrag van € 8 miljoen dubbel is geboekt (Interim bedrijvenregeling)?	Het bedrag is niet dubbel geboekt. Begrotingstechnisch is de rijksontvangst van € 8 mln. m.b.t. interim bedrijvenregel dubbel opgenomen. Eenmaal op basis van de ontvangen Rijksbeschikking en eenmaal doordat dit administratief technisch automatisch gebeurt als tegenhanger op het moment dat de uitgaven m.b.t. Interim bedrijvenregeling geboekt worden (uitgaven worden nl. conform overeenkomst door het Rijk vergoed). Deze fout in de raming is te laat geconstateerd waardoor deze niet meer in de begroting voor 2024 aan kon worden gepast en tot een afwijking in de jaarrekening heeft geleid. Deze ramingsfout zat alleen in 2024.

Nr.	Vraag	Antwoord
26	Pagina 44 Er is 231,2 mln. ontvangen voor een pakket no-regret maatregelen waar de provincie op korte termijn mee aan de slag wil gaan. Dit bestaat uit maatregelen voor de landbouw en natuur- en watermaatregelen. Voor natuurherstel is 178,8 mln. ontvangen. - Hoe kan het dat de voortgangsrapportage Natuur 2024 nog niet beschikbaar is ? - Klopt het dat we feitelijk hierdoor de jaarstukken 2024 voor wat betreft het hoofdstuk "Realisatie Natuurnetwerk Brabant" niet kunnen vaststellen, nu we die cijfers niet beschikbaar hebben? - Geldt ditzelfde niet ook voor de jaarrapportage van de omgevingsdiensten?	- De landelijke Voortgangsrapportage Natuur over 2024 wordt medio december 2025 door het IPO vastgesteld. - Alle provincies, waaronder Noord-Brabant, leveren daar dit voorjaar de gegevens voor aan. We beschikken dus al wel over de Brabantse cijfers over 2024 en deze zijn opgenomen in de jaarstukken 2024. - De eindafrekening van de omgevingsdiensten ontvangen wij doorgaans in februari/maart en verwerken wij in de jaarrekening van het voorgaande jaar, omdat de gefactureerde prestaties ook betrekking hebben op het voorgaande jaar. Daarom kunnen de jaarcijfers 2024 m.b.t. de omgevingsdiensten worden vastgesteld. PS wordt vervolgens via een statenmededeling geïnformeerd over de gerealiseerde prestaties en resultaten van de omgevingsdiensten.
27	Pagina 46 De realisatie van de ecologische verbindingzones blijft achter onder andere door stijgende kosten. Waardoor nog meer?	Naast stijgende kosten zijn grondbeschikbaarheid (het betreft langgerekte verbindingen, met eigendommen van vele grondeigenaren) en personele capaciteit bij de partners die de EVZ's aanleggen factoren die de realisatie van ecologische verbindingzones doen stagneren.
28	Pagina 61 Er is een succesvol werkbezoek aan Japan geweest in het kader van de Brabant Innovation Days. Waaruit bestond dit succes, anders dan bekendheid geven aan Brabantse innovaties? Wat heeft het concreet opgeleverd?	Het succes van de Brabant Innovation Days bestaat uit verschillende onderdelen. - Naar aanleiding van de toegenomen bekendheid en gewekte interesse in Brabantse innovaties heeft in februari een driedaagse inkomende missie plaatsgevonden vanuit Japan bestaande uit 9 vooraanstaande semicon equipment bedrijven en branchorganisaties. Deze missie was gericht op innovatie samenwerking en een concreet vervolg na de Brabant Innovation Days. Zie hiervoor ook bijgevoegd verslag: Innovation & Inspiration... De Brabantse Ontwikkelings Maatschappij - In de dagen rondom de Brabantse Innovation Days zijn een aantal bezoeken gebracht aan Japanse bedrijven met een vestiging in Brabant. Tijdens deze bezoeken is geluisterd naar problemen en zorgen rondom de vestiging in Brabant. Deze bezoeken zijn in Japan erg gewaardeerd en hebben een positieve invloed bij beslissingen over nieuwe investeringen en behoud van vestigingen in Brabant.

Nr.	Vraag	Antwoord
		3. Tijdens de Brabantse Innovatie Dag is een Memorandum of Understanding ondertekent tussen TNO/HOLST en Yamagata Universiteit. Deze MoU is een basis voor verdere samenwerking ten behoeve van innovatieve ontwikkelingen waar reeds in Brabant als in Japan aan wordt gewerkt. De ondertekening van dit Memorandum is een concreet resultaat van een groeiend proces waar alle Brabant Innovation Days aan hebben bijgedragen. 4. De weken na de Brabants Innovation Days zijn de Brabantse deelnemers verscheidene keren benaderd en bezocht om verdere samenwerking te onderzoeken. Dit proces van relatie opbouwen tot een concrete samenwerking loopt nog steeds. 5. Brabantse deelnemers aan de Brabant Innovation Days die voorheen nog geen contacten hadden in Japan geven aan dat de Brabant Innovation Days een efficiënte manier was om een netwerk aan te boren. Hierdoor worden voldoende kansen gezien waardoor vervolg bezoeken aan Japan reeds gepland staan. 6. Door gesprekken met de ambassade, waaronder tussen de ambassadeur en gedeputeerde van Gruijthuijsen zijn de Brabantse belangen in Japan gepositioneerd ten behoeve van de agendasetting van de ambassade.
29	Op pagina 122 onder het kopje "Algemene dekkingsmiddelen" staat vermeld dat er rekening was gehouden met uitbetaling van schadeclaims in het kader van glastuinbouw Deurne voor 1,6 mln. Op pagina 123 staat over dit onderwerp vermeld dat op basis van periodieke herziene risicoberekening de voorziening voor glastuinbouw Deurne met 1,3 mln. is verlaagd. a. Kunt u hier wat meer over vertellen? b. Wat is het standpunt van de provincie in de procedure?	De schadeclaims hebben betrekking op voormalig eigenaren van de percelen in het gebied. Een deel van deze voormalig eigenaren is van mening dat ze een te laag bedrag voor hun grond hebben gekregen. Dit is onderdeel van een lopende juridische procedure. De provincie is, met de overname van het gebied van de gemeente Deurne, ook financieel aansprakelijk geworden voor de afhandeling van deze zaken. Voor deze afhandeling is een voorziening van € 1,6 mln. opgenomen. Het standpunt van de provincie is dat er niet een te lage prijs is betaald. De € 1,6 mln. voor schadeclaims, is onderdeel van een grotere voorziening die is genomen voor dit project. Deze voorziening is ingesteld omdat de grond is overgenomen van de gemeente Deurne met het oog op ontwikkeling voor glastuinbouw. In de voorziening wordt rekening gehouden met een terugvaloptie waarbij de grond als landbouwgrond gebruikt wordt (huidig gebruik). De voorziening fluctueert daardoor door de tijd, afhankelijk van de ontwikkeling van de marktprijzen voor agrarische grond. Door een forse stijging van de marktwaarde van landbouwgrond in deze regio, is de voorziening dit jaar met € 1,3 mln. verlaagd.

Nr.	Vraag	Antwoord
30	Pagina 122 onder het kopje "Toevoeging voorziening overige leningen en deelnemingen". Kunt u over alle onderwerpen wat meer uitleg geven?	Spark Lab XXL: vraag 31 BSF: vraag 32 Monumenten Beheer Brabant (MBB): in januari 2025 is besloten tot het aangaan van een akkoord op hoofdlijnen voor de aandelenoverdracht van MBB. De te verwachten duurzame waardevermindering op de achtergestelde lening is hierbij vastgesteld op 1.791.650. Er is een voorziening gevormd voor dit bedrag ten laste van de algemene risicoreserve. Lightyear: vraag 33
31	(pagina 122) Om welke reden is de lening aan Spark Lab XXL niets meer waard?	Het initiatief is niet in staat om haar vaste lasten - waaronder rente- en aflossingsverplichtingen - te kunnen betalen. Zij heeft verzocht om kwijtschelding van de lening om faillissement te voorkomen. Spark Lab zou graag doorgaan als ecosysteem hub binnen het Innovatiekwartier Den Bosch (IKDB). Vanuit de beleidsinhoudelijke doelstellingen ondersteunen wij deze lijn. Met o.a de voorwaarde dat de provincie niet meer bijdraagt in de exploitatielasten en de bedrijfsvoering van Spark als ecosysteem hub goed belegd is binnen de PPS die voor de gebiedsontwikkeling van IKDB wordt opgericht. Hiermee wordt faillissement voorkomen en kan er duurzaam en maatschappelijk gebruik gemaakt worden van hetgeen is opgebouwd binnen Spark. U wordt hierover ook nog met een statenmededeling die gaat over de 12 stedelijke gebiedsontwikkelingen geïnformeerd. De (verwachte) opbrengst op de geldlening is nihil, waardoor een voorziening getroffen is voor het gehele openstaande bedrag.
32	(pagina 122) Wat wordt bedoeld met "Daarnaast is de voorziening op een aantal leningen verstrekt aan het Brabant Startupfonds bijgesteld op basis van de meest recente informatie. Kunt u hierbij wat meer uitleg geven? Welke leningen voor welke bedragen en waarom?	Voor alle van de aan het Brabant Startupfonds verstrekte leningen wordt jaarlijks bekeken of de getroffen voorziening duurzame waardevermindering dient te worden bijgesteld. Hiervoor baseren wij ons op de meest recente vastgestelde jaarrekening van het Brabant Startupfonds.
33	Op pagina 122 staat: 'Voor Lightyear is een extra voorziening getroffen, vanwege een CLA ronde en een verwatering van ons aandeel.' a. Wat is een CLA ronde? b. Kunt u uitleg geven over deze specifieke zin met bedragen ter onderbouwing?	a. CLA staat voor Convertible Loan Agreement (converteerbare geldlening), hiermee wordt een geldlening bedoeld die op een later tijdstip kan worden omgezet in aandelen. Lightyear heeft financiering aangetrokken door middel van converteerbare geldleningen. b. In januari 2025 zijn leningen geconverteerd in aandelen, Invest NL heeft niet meegedaan aan de financieringsronde. Na conversie zijn meer aandelen uitgegeven, waardoor het belang van Invest NL is verminderd van 7% naar 2,97%. De totaalwaarde van het belang bedraagt na conversie 560.000 euro, het aandeel van de Provincie daarin is 30% / 168.000 euro.

Nr.	Vraag	Antwoord
34	Pagina 134-137 Als verklaring voor het feit dat de legesopbrengsten 25% lager zijn dan geraamd, wordt de stikstofproblematiek als oorzaak genoemd; de problemen met stikstof waren toch al bij het opstellen van de begroting voor 2024 bekend?	Er was voor 2024 € 2,9 miljoen begroot aan natuurvergunningen. Daarvan is € 1,9 miljoen gerealiseerd. Verreweg de belangrijkste oorzaak was het achterblijven van Natuurvergunningen met betrekking tot gebiedsbescherming; dat zijn de vergunningen die direct geraakt worden door de stikstofproblematiek. Bij het opstellen van de begroting is het een inschatting, mede gebaseerd op ervaringsgegevens en actuele ontwikkelingen. In de begroting is reeds een aframing gedaan in verband met de effecten van de stikstofproblematiek op de vergunningverlening. De vergunningverlening bleef echter verder achter dan toen ingeschat omdat de vergunningverlening gaandeweg de tijd verder werd bemoeilijkt door gerechtelijke uitspraken.
35	Pagina 147 Het budget voor onderhoud wegen is met €5,6 mln. = 45% overschreden.	Op pagina 147 staat de overschrijding toegelicht.
36	Pagina 148 De weginvesteringen Busremise Breda zijn met €4,7 mln. = 25% (t.o.v. primitieve begroting zelfs met €8,2 mln. = 50%) overschreden; waarom worden deze overschrijdingen niet als onrechtmatigheden beschouwd? Is dit omdat deze vanuit reserves kunnen worden betaald? Maar daarmee hebben PS deze middelen toch (nog) niet beschikbaar gesteld?	Het investeringskrediet voor het realiseren van de Busremise Breda is een meerjarig uitgavenkader. Het totale investeringskrediet is verdeeld over een aantal jaarschijven op basis van de verwachte realisatie. De realisatie verloopt sneller dan verwacht. De totale realisatie blijft binnen het door PS goedgekeurde investeringskrediet. In het kader van de rechtmatigheid worden investeringskredieten beoordeeld op het niveau van het totaal gevoteerde investeringskrediet. Een afwijking van het jaarbudget, passend binnen het totaal investeringsbudget wordt daarmee als rechtmatig beschouwd. Op basis van wet- en regelgeving dienen deze uitgaven te worden geactiveerd en afgeschreven. De afschrijvingslasten worden gedekt door de reserve Verkeer & Vervoer.
37	Pagina 214 De voorzieningen zijn €17 mln.= 36% verhoogd; welke betekenis moet hieraan worden toegekend?	Voorzieningen moeten altijd dekkend zijn voor het achterliggende risico of verplichting. Dit toetst de accountant ook. Je mag dus nooit een voorziening opnemen zonder achterliggend risico of verplichting. Nu de voorzieningen zijn toegenomen betekent dit ook dat de onderliggende risico's en/of verplichtingen verhoogd zijn zodat deze afgedekt worden. De voorzieningen behoren daarom ook tot het vreemd vermogen (verplichtingen) van de provincie.
38	Pagina 215 Een deel van de voorzieningen is rechtstreeks in mindering gebracht op de activa; waarom is dit zo gedaan?	Dit zijn voorzieningen die op basis van het BBV (presentatie technisch) verplicht in mindering moeten worden gebracht op het betreffende actief (activazijde van de balans). Deze betreffende voorzieningen zijn in de bijlagenbundel pagina 40 inzichtelijk gemaakt. Op de balans zijn deze voorzieningen ook niet zichtbaar omdat ze al gesaldeerd zijn met het betreffende actief.
39	Bijlage 3	Overhevelingen zijn conform financieel statuut toegestaan voor 3 categorieën:

Nr.	Vraag	Antwoord
	Bij de overhevelingen zijn de gebruikelijke spelregels niet genoemd en is niet expliciet kenbaar gemaakt op grond van welke regel de overheveling is toegestaan; kan dit nog worden toegevoegd?	a) Tijdelijke budgetten die samenvallen met de bestuursperiode: GS stemt expliciet met deze overheveling in, alvorens deze wordt voorgelegd aan PS. Er vindt een toets plaats op wat er volgende jaar niet door kan gaan als de middelen niet overgeheveld worden. b) Programma's en projecten die de provincie uitvoert in nauwe samenwerking met derden: cofinanciering c) Reeds aangegane subsidie of inkoopverplichtingen De voorstellen die in bijlage 3 zijn opgenomen betreffen de volgende categorieën: Categorie b) Programma's en projecten die de provincie uitvoert in nauwe samenwerking met derden: cofinanciering - MIT - Brabantstad samenwerking - Waterpoort - Werkagenda Brabantstad Categorie c) Reeds aangegane subsidie of inkoopverplichtingen - Groenblauw Gebiedsgerichte aanpak
40	Bijlage 3 Een deel van de overhevelingen betreft middelen die van andere partijen zijn ontvangen en waarvoor de provincie penvoerder is; betekent dit dat gezamenlijke projecten alle ontvangen middelen voor het hele jaar op de begroting worden gezet, waarna jaarlijks het saldo wordt overgeheveld naar het volgende jaar? Waarom wordt dit gezien als reëel begroten?	Nee, bij het sluiten van de samenwerkingsovereenkomst worden op basis van de gemaakte afspraken worden de provinciale middelen en de bijdragen van derden verdeeld over verschillende begrotingsjaren op de meerjarige begroting geraamd. Deze overhevelingen zijn het gevolg van een ander bestedingsritme, veelal ontstaan na Burap II-2024. Omdat het gezamenlijk ingebracht middelen betreft op basis van een (meerjarige) overeenkomst, dienen deze middelen bij de jaarrekening overgeheveld te worden.
41	p30: Het MER-rapport over de drinkwaterwinning in Kruisland zou eerst voor de jaarwisseling van 2025 klaar zijn, toen in Q1 en nu is het er nog niet. Wat is de reden waarom dit rapport zo	Het MER rapport is sinds begin april 2025 gereed. De opgelopen vertraging heeft te maken met de complexiteit van de materie en onvoorziene personele problemen bij het betrokken adviesbureau. Een MER rapport is een bijlage bij een vergunningaanvraag. Het bevoegd gezag legt het MER ter inzage bij het ontwerp-besluit op de vergunning aanvraag. Er is dan een termijn van 6 weken om een zienswijze in te dienen op zowel het ontwerp-besluit als het MER rapport. We beraden ons nog over een goed moment om het MER

Nr.	Vraag	Antwoord
	ontzettend veel vertraging oploopt en wanneer wordt het nu verwacht?	rapport op een eerder moment dan gelijktijdig met het ontwerp-besluit openbaar te maken. Dit om de buitenwereld meer tijd te geven om het rapport en alle onderbouwende onderzoeken te bestuderen. De betrokken bevoegde gezagen beschikken al wel over het ontwerp-rapport.
42	p30: Waarom is het beheer van een vierkante meter natte natuur(parel) vele malen duurder dan het beheer van andere natuur? Is er nog een indexering geweest van dit bedrag de afgelopen jaren en zo nee waarom niet?	Voor gronden binnen het NatuurNetwerkNederland (NNN) is onder voorwaarden beheersubsidie mogelijk vanuit de provinciale Subsidieregeling Natuur en Landschapsbeheer Noord-Brabant 2016 (SNL) . De beheervergoeding is gebaseerd op het aanwezige beheertype en is per beheertype overal gelijk (binnen of buiten een natte natuurplel). Het soort beheertype, en daarmee het benodigde beheer en de gekoppelde beheervergoeding, is mede afhankelijk van de aard van het terrein. De beheersubsidie wordt afgegeven voor een periode van 6 jaar, daarbij wordt rekening gehouden met prijsindexaties.
43	p43: Welke hectares we voor het Natuurnetwerk Brabant moeten realiseren naar aanleiding van afspraken met het rijk weten we. Maar we weten nu al dat er grondeigenaren zijn die hier niet aan mee willen werken. Om hoeveel procent van het te realiseren Natuurnetwerk Brabant gaat het hier?	Het is erg lastig om hier een specifiek aantal hectares aan te koppelen. In ongeveer 1 op de 3 nog te ontwikkelen gebieden loopt de realisatie van het Natuurnetwerk vast op grondbeschikbaarheid. Maar ook hier geldt dat het soms slechts om enkele resterende percelen gaat die niet (minnelijk) beschikbaar zijn/komen, waardoor een groter omliggend gebied niet ingericht kan worden. Dit komt dan doordat de hydrologie van het gebied dan niet hersteld kan worden. In de periode 2016-2024 is voor circa 400 ha vss-o in gezet en nu via de versnellingsdossiers voor 200 ha. <i>Ste/</i> dat daar de komende jaren nog een aantal ha bij komt en we nu voor deze som uitgaan van inzet vss-o op 1000 ha van het totale Brabantse natuurnetwerk van 130.000 ha. Dan zou het gaan om ca. 0,75% van het natuurnetwerk. Dit voorbeeld is overigens hypothetisch en betreft geen concreet voornemen van het College.
44	p84: "Bij de Brabantse Biodiversiteitsmonitor Melkveehouderij (BBM, onderdeel van het programma Brabants Bodem) is het aantal deelnemers met de vierde openstelling in 2024 gegroeid naar 500 (verwachting was 650). In 2024 kon de eerste groep deelnemers (van 2021) twee jaar verlengen. Nagenoeg alle deelnemers hebben hun deelname verlengd". Hoeveel deelnemers hebben niet verlengd?	Twee deelnemers hebben niet verlengd.

Nr.	Vraag	Antwoord
45	p94: Hoeveel capaciteit, fte's en budget, is er in 2024 ingezet op de voorbereiding van de concessie Oost en hoe verhouden deze kosten zich tot die van eerdere concessies?	We zien de laatste jaren de complexiteit van de concessies, de wens om meer flexibiliteit in de concessies en de samenhang van de concessies met de vele opgaven die er zijn (bv woningbouw, stedelijke ontwikkelingen, klimaat, duurzaamheid, energie) met andere modaliteiten toenemen. Dat geldt niet specifiek voor de voorbereidingen van de concessie Oost, maar is een trend die geldt voor alle concessiegebieden. Daarom is als uitwerking van het Bestuursakkoord ook bestaand programmabudget omgezet naar OKB voor 2 fte capaciteit.
46	p95: Zijn er voor de concessieverlenging in Zuidoost concrete prestatieafspraken herzien t.o.v. de oorspronkelijke overeenkomst, en zo ja, wat zijn de technische wijzigingen?	Er is globaal op een tweetal gebieden een herziening geweest van de prestatieafspraken bij de concessieverlenging Zuidoost. Er zijn meer (financiële) prikkels ingebouwd om de komende jaren het OV-aanbod op te schalen (en dat betekent ook sancties als het afgesproken minimale OV-aanbod niet wordt behaald). Daarnaast zijn in het kader van de Zero Emissie ambities aanvullende afspraken gemaakt over het gebruik van biobrandstof HVO (hydrotreated vegetable oil, een biobrandstof die diesel vervangt en zorgt voor een CO2-reductie van 90% ten opzichte van diesel). Vanwege oa netcongestie en dus het tekort aan stroom in dit concessiegebied om elektrische bussen op te laden) is gekozen voor deze tussenoplossing om nu toch al een grote stap in de verduurzaming te kunnen zetten.
47	p99: Hoeveel van de beschikbare € 202,5 miljoen is in 2024 daadwerkelijk besteed aan structureel onderhoud versus incidentele projecten zoals Bravoflex of concessieaanpassingen?	Het gerealiseerde bedrag 2024 van € 202,5 mln is voor het totale programma 08. Globaal is hiervan de onderverdeling: 8 mln data en digitalisering 19 mln dagelijks beheer en onderhoud provinciale wegen 41 mln groot onderhoud en vervanging provinciale wegen (afschrijvingslasten) 110 mln OV-concessies inclusief Bravoflex 4 mln OV-ontwikkeling (onderzoeken, pilots en projecten) 20 mln organisatiekostenbudget (capaciteit)
48	p102: Hoe wordt er bij de realisatie van de Bus op Vluchtstrook trajecten rondom Eindhoven rekening gehouden met alle verschillende op- en afritten?	Het project Bus op Vluchtstrook is de primaire verantwoordelijkheid van het Rijk aangezien dit plaatsvinden op rijkswegen. Er wordt op dit moment uitgewerkt aan welke voorwaarden dit kan / moet plaatsvinden.

Nr.	Vraag	Antwoord
49	Wat is de stand van zaken met betrekking tot BrabantRing (blz. 64), naast het inrichten van de krediet faciliteit?	Na de inrichting van de kredietfaciliteit is BrabantRing aan de slag gegaan met de acquisitie. Inmiddels is een Business Developer aangesteld en het acquisitie proces opgestart. Naast de gemeenten die aandeelhouder zijn, zijn er ook contacten gelegd met andere gemeenten, zorginstellingen en ziekenhuizen in de provincie.
50	Waar kan ik de Human Capital Agenda vinden, en welke drie transities worden hierin in beeld gebracht?	Er is niet één overkoepelende Brabantse Human Capital Agenda, (elke arbeidsmarktregio heeft eigen HCA ontwikkeld), maar wel een gezamenlijke inhoudelijke koers waar via PACT Brabant op wordt samengewerkt. Die gezamenlijke koers richt zich op drie themalijnen: Leven Lang Ontwikkelen, Arbeidsproductiviteit en Jong Talent.
51	Er is een risico reservering opgenomen van 4,4 miljoen voor (plan) schadeclaims. Hier heeft het CDA de volgende vragen over: a) Graag dit bedrag per post onderbouwen? b) GS schat in dat minder dan 50% betaald gaat krijgen. Waarop is die schatting gebaseerd? c) Wie vanuit GS heeft de expertise om deze schatting te maken? d) Waarom is er geen deskundige oordeel gevraagd? e) Hoe is de controle van planschade claims door accountant uitgevoerd? f) Waarom planschade claims niet sneller afwikkelen om zo de rentekosten te beperken	a/b. Inhoudelijke en juridische expertise is nog niet in staat om een goed onderbouwde risico-inschatting te maken. Enerzijds omdat de claims individueel beoordeeld moeten worden en anderzijds omdat er op het tijdstip van de inschatting naar opties is gezocht om de risico's te mitigeren. Als de inschatting is dat een risico zich daadwerkelijk voordoet hoger is dan 50% dient er een voorziening opgenomen te worden. Omdat er nog een gerede kans is dat het risico zich niet voordoet is ervoor gekozen om de claims als risico te classificeren en niet als feit. Daarbij is de maximale classificatie 49,9%. De 4,4 mln. die is gebaseerd op bovenstaande redenering. c/Bestuur is verantwoordelijk voor de verantwoording in de jaarrekening en mag zich daarbij verlaten op de expertise en de intern georganiseerde tegengestelde belangen om te zorgen dat er een gewogen besluit genomen kan worden. Het feit dat de interne afstemming tot een conclusie is gekomen en dat de accountant zich kan vinden in de wijze van schatting van het risico is voldoende basis voor het bestuur om een besluit te nemen vanuit een bestuurlijk perspectief. d/ Er is wel een deskundig oordeel gevraagd aan een onafhankelijk extern adviesbureau wat gespecialiseerd is in dit type (juridische) vraagstukken. Voor de claims waarvoor een reservering is getroffen is echter nog geen advies ontvangen. e/Deze vraag kan de fractie als opdrachtgever zelf stellen aan haar accountant en is niet te beantwoorden vanuit GS. f/Het is belangrijk om de besluiten zorgvuldig voor te bereiden, mede vanwege de gelijke behandeling van vergelijkbare claims (precedentwerking). Voorts neemt de advisering over ingediende claims door een onafhankelijk deskundige gemiddeld veel tijd in beslag.

Nr.	Vraag	Antwoord
52	Er staat dat onderschrijding in de begroting al verbeterd is. Wanneer dit een gesaldeerd bedrag met overschrijdingen zegt dat natuurlijk nog niets. Hoeveel onderschrijdingen zijn in de berekening van onderschrijding verrekend met overschrijdingen in hetzelfde thema	Op pagina 9 van de jaarstukken is te zien dat conform de met uw Staten gemaakte afspraken voor het bepalen van de onderbesteding naar de totale begrote lasten na wijziging versus de totale gerealiseerde lasten wordt gekeken. Bij de verdere analyse wordt dit gespecificeerd naar programmaniveau en hier wordt vervolgens naar de oorzaak gekeken. Hiermee samenhangende overbestedingen binnen hetzelfde thema worden in de analyse van de onderbesteding buiten beschouwing gelaten, hiervoor verwijzen we naar de inhoudelijke verschillenanalyses per programma opgenomen in de jaarstukken.
53	Het aantal ongedekte (geen zekerheid) leningen neemt weer toe in 2024. Dit van 18,6 miljoen naar 25,4 miljoen. Graag overzicht van alle ongedekte leningen met actuele leningstand en rente % in een overzicht aanleveren	In 2024 zijn geen leningen verstrekt zonder onderliggende zekerheden. In de telling van de accountant zijn abusievelijk bedragen voor een drietal leningen –in totaal 7,3 miljoen- meegenomen, dit had 0 moeten zijn. Het betreft bedragen voor de leningen aan TCF (2.500.000) BOEi (300.500) en Kasteel Gemert (4.500.000). Voor alle drie deze leningen zijn de gehele opstaande hoofdsommen gedekt en zekerheden bedongen in de vorm van hypotheekrechten, garantstellingen alsmede pandrechten op de beschikbare roerende zaken. Alleen voor de ophoging TCF van 300.000 zijn geen aanvullende zekerheden gevestigd. Het niet gedekte deel van de uitstaande hoofdsommen bedraagt niet 25,6 miljoen, maar 18,4 miljoen. Voor onderbouwing verwijs ik u naar het als bijlage toegevoegde bestand.
54	Hoeveel zzp-ers zijn er per 1 mei 2025 nog werkzaam bij de provincie en ook bij de provincie gelieerde organisaties?	De beantwoording van deze vraag loopt mee met de nagekomen vragen.
55	Welke concrete stappen gaan nog gezet worden om verschillen tussen primitieve begroting en realisatie te verbeteren?	In de voorbereiding op de begroting wordt ambtelijk een meerjarige analyse uitgevoerd van primaire begrotingen en jaarrekeningen op basis waarvan beoordeeld wordt of en waar er mogelijkheden zijn om de ramingen te verbeteren. Zie hiervoor ook betreffende passage in het statenvoorstel onder het kopje onderbesteding.
56	Er is veel gemor vanuit cultuurorganisaties omtrent het traject van subsidieverlening. De accountant heeft over dit traject geen opmerkingen gemaakt. Wat is er dan toch anders gelopen dan voorgaand jaar en wat is de inschatting aangaande claims welke hier uit voort komen?	Er is niets anders gelopen dan voorgaande kunstenplanperiode. In 2024 is de regeling professionele kunsten voor de periode 2025-2028 uitgevoerd. Een aantal partijen heeft gebruik gemaakt van het recht om bezwaar aan te tekenen. Op dit moment is deze bezwaarprocedure nog niet afgerond en kunnen we dan ook nog niets zeggen over eventuele financiële gevolgen hiervan.
57	Wat gaat het plan van aanpak worden om APA-pensioenaanspraken naar pensioenfondsen en wanneer gaat dit afgerond worden?	De beantwoording van deze vraag loopt mee met de nagekomen vragen.

Nr.	Vraag	Antwoord
58	Grond is de laatste jaren in waarde gestegen. Zowel agrarisch als bouwgrond. Toch weer een hogere voorziening opgenomen. Wat is hiervan de reden?	Ondanks dat de prijzen van de gronden stijgen kunnen ook de risico's op het grondbezit toenemen, waardoor we, conform regelgeving (Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)) genoodzaakt zijn een voorziening te treffen.
59	Er zijn voor €903.000 onrechtmatigheden geconstateerd bij aanbestedingen door de accountant. Is er een lijn in te ontdekken waar deze onrechtmatigheden door zijn ontstaan en hoe gaat dat in de toekomst voorkomen worden	De beantwoording van deze vraag loopt mee met de nagekomen vragen.
60	Hoewel mobiliteit een speerpunt is, blijven investeringen achter bij de ambities voor bereikbaarheid in regio's buiten de stedelijke zones. Hoe gaat het College in 2024 zorgen voor betere OV- en fietsverbindingen tussen dorpen en kleine kernen?	Wij streven naar een robuust mobiliteitssysteem in Brabant en hebben daar oog voor de verstedelijking maar ook voor de bereikbaarheid van het platteland. Daarbij zetten we in op alle modaliteiten. Zo werken we o.a. aan de verbetering van het hoofd fietsnetwerk uit het Brabants Toekomstbeeld Fiets. Omdat we ook willen dat iedereen toegang heeft tot mobiliteit zijn we gestart met Bravoflex in West-Brabant en in de rest van Brabant vanaf volgend jaar waardoor er in heel Brabant van 's morgens vroeg tot 's avonds laat gereisd kan worden met OV eventueel in combinatie met voor en natransport via Bravoflex. Samen met de regio's stellen we Meerjarige Multimodale Mobiliteitsprogramma's (MMMP's) op waarin verschillende mobiliteitsmaatregelen integraal samenkomen. Hierin is de balans tussen de bereikbaarheid van stedelijk gebied en bereikbaarheid van kleine kernen geborgd.
61	Het jaarverslag meldt diverse infrastructurele maatregelen ter verbetering van de verkeersveiligheid, waaronder de aanleg van rotondes en herinrichting van kruispunten. Kan het College inzicht geven in de daadwerkelijke impact van deze maatregelen op het aantal verkeersslachtoffers, met name op provinciale wegen?	Het directe verband tussen genomen (infrastructurele) maatregelen en het aantal verkeersslachtoffers is niet te geven. De belangrijkste factor blijft menselijk gedrag. Via verschillende maatregelen (campagnes en educatie maar ook infrastructuur en handhaving) proberen we dat gedrag te beïnvloeden. Met infrastructurele maatregelen zorgen we voor een veilige verkeersomgeving, hetgeen eraan bijdraagt dat verkeersonveilig gedrag minder vaak voorkomt, en dat de impact van een ongeval minder groot is.
62	In hoeverre zijn er het afgelopen jaar maatregelen genomen specifiek gericht op de bescherming van kwetsbare verkeersdeelnemers, zoals fietsende scholieren en ouderen? Kan het College concreet maken welke provinciale wegen of schoolroutes veiliger zijn geworden?	In het kader van het bestuursakkoord is de mensgerichte aanpak van verkeersveiligheid gecontinueerd. Een belangrijk onderdeel daarvan is o.a. de educatie op scholen (Brabants Verkeersveiligheidslabel (BVL) voor het basisonderwijs, TT (Totally Traffic) voor het voorgezet onderwijs, en TT Projects voor het middelbaar beroepsonderwijs). Ook stimuleren en faciliteren we Brabantse gemeenten om Doortrappen in hun gemeentes uit te voeren; een project dat is gericht op veilig fietsen voor senioren.

Nr.	Vraag	Antwoord
		Daarnaast is specifiek in deze bestuursperiode € 10 mln beschikbaar gesteld voor het verbeteren van de verkeersveiligheid van schoolfietsroutes. Via de Regionale Mobiliteitsprogramma's (RMP's) wordt dit bedrag toegewezen aan de regio's. De gemeenten zullen hiervoor de maatregelen uitvoeren.
63	In het jaarverslag wordt vermeld dat het aantal buurten dat buiten de afgesproken afstand tot basisvoorzieningen valt licht is toegenomen, wat mogelijk de bereikbaarheid van onderwijs, zorg, werk en sociale contacten bemoeilijkt, vooral voor kwetsbare groepen. Wat is het plan van aanpak van het College om deze ontwikkeling te keren en de nabijheid van voorzieningen in alle regio's te verbeteren?	Met de start van Bravoflex verwachten we hierin een verbetering te realiseren. Naast OV-voorzieningen is ook de aanwezigheid van goede fietsvoorzieningen van belang. Daarom investeert het College in het hoofdfietsnetwerk.
64	We lezen dat er is gestart met het opstellen van overeenkomsten voor snelfietsverbindingen in de Brainport-regio. De aanleg van het aantal snelfietsverbindingen in West-Brabant lopen achter op de rest van Brabant. Hoeveel snelfietsverbindingen overeenkomsten voor snelfietsverbindingen in West-Brabant zijn er in ontwikkeling of reeds getekend het afgelopen jaar?	De route Bergen op Zoom – Roosendaal zit in de eindsprint; daar zullen dit jaar en begin volgend jaar de laatste deeltracés van gerealiseerd worden. Daarnaast zijn er drie routes in voorbereiding, Bergen op Zoom – Antwerpen, Roosendaal – Etten Leur en Roosendaal – Essen. Naar verwachting kunnen daar later dit jaar bestuursovereenkomsten voor worden gesloten. In het MMMP en ook in het RMP2025 zijn nog een aantal andere fietsverbindingen in beeld waar regio en provincie samen aan werken.
65	Hoe hoog was het percentage over te hevelen bedragen de voorgaande drie jaar?	Bij de beantwoording van deze vraag zijn we ervanuit gegaan dat u doelt op het percentage over te hevelen bedragen ten opzichte van de totale lasten in de jaarrekening. Hierbij dient wel de kanttekening gemaakt te worden dat met ingang van de jaarstukken 2024 de middelen decembercirculaire als aparte categorie in het statenvoorstel worden gepresenteerd en geen onderdeel meer zijn van de overhevelingen. Dit was voorgaande jaren nog wel het geval. <u>Percentage over te hevelen bedragen t.o.v. totale lasten (excl. reservemutaties)</u> 2021 = 2,34% 2022 = 1,31% 2023 = 1,46% 2024 = 0,27%
66	Uitvoeringsprogramma Brainport 2025 wordt pas op 30 juni vastgesteld. Loopt dit uitvoeringsprogramma ook door na 2025?	Het uitvoeringsprogramma BO Brainport wordt een jaarlijks terugkerend (cyclisch) product. In het najaar van 2025 wordt ambtelijk het uitvoeringsprogramma 2026 opgesteld met alle betrokken partijen van rijk en regio. Vaststelling gebeurt later in het BO Brainport (medio maart/april 2026).

Nr.	Vraag	Antwoord
67	Bij de decembercirculaire zijn middelen ontvangen voor specifieke doelen. Hoe wordt de benodigde ambtelijke capaciteit die hier voor nodig is geregeld?	Als onderdeel van de besluitvorming van de jaarrekening worden ook de begrotingswijzigingen voorgelegd volgend uit de bij de decembercirculaire beschikbaar gestelde middelen. Indien voor de uitvoering en realisatie van de betreffende doelen ook sprake is van capaciteitsinzet, wordt de capaciteitsinzet meegenomen in de begrotingswijziging. Bij de voorgestelde begrotingswijzigingen is dat van toepassing bij de begrotingswijziging met betrekking tot Natuurbrandenpreventie, zoals benoemd in de toelichting bij de begrotingswijziging.
68	Er zijn in 2024 360 nieuwe ambtenaren bij de provincie komen werken. Hoeveel hebben echter de provincie verlaten? Graag uitgesplitst naar uitstroom door pensioen, uitstroom door ziekte en reguliere uitstroom.	Zie hiervoor bijlage 8 "informatie i.v.m. ontslagregelingen personeel" van de bijlagenbundel behorende bij de jaarstukken 2024. In deze bijlage is ook de aard van de uitdiensttreding uitgesplitst.
69	Het percentage onderbesteding is onder de afgesproken 10%. Hoe hoog was het percentage overbesteding?	In de met uw Staten afgesproken methode worden de gerealiseerde lasten vergeleken met de begrote lasten na wijziging in totaal. Daarmee kan er enkel sprake zijn van óf onderbesteding óf overbesteding óf exacte op nul uitkomen.